

EDITORIAL

Ciutat ciutadana

La política temporal neoliberal elimina el temps de l'altre, que per si mateix seria un temps improductiu. La totalització del temps del jo ve acompanyada de la totalització de la producció, que avui abasta tots els àmbits vitals i condueix a una explotació total de l'home. [...] A diferència del temps del jo, que ens aïlla i individualitza, el temps de l'altre crea una comunitat.

Byung-Chul Han¹

En un recull d'articles originalment publicats a la premsa Alemanya a principis dels anys seixanta, H. M. Enzensberger² descriu sarcàsticament un fictici joc de sobretaula per burgesos escèptics i avorrits; davant el primer comentari del tipus «que mal està tot, hauríem d'emigrar», proposa treure un mapa del món i demanar als presents que ordenen els països en funció de la seva valoració com a destí de la seva pròpia emigració/exili: sols viatge d'anada. Després de descriure les possibles consideracions que tots ells (socialdemòcrates, comunistes, hippies, ecologistes, etc.) van desgranant per decidir la seva llista, el resultat és que ni el maoista tria la Xina, ni el comunista l'URSS, ni el hippie Katmandu, etc. (excepte algun ingenu utopista despistat...) perquè ja resulta impossible optar per països sense llibertats individuals, separació de poders, gestió democràtica, bons sistemes educatius, de salut, de pensions, etc. Tot i reconèixer les mancances i deficiències en l'execució d'eixos principis en les nostres societats concretes, en paraules de l'autor, tots vam acabar sent «eurocèntrics malgrat nosaltres». Motto reiterat, cinquanta anys després, per la intensificació dels fluxos migratoris i d'exili, particularment cap a aquesta Europa avorridament insuficient. I més encara

1. Byung-Chul Han (2017): La expulsión de lo distinto. Herder, Barcelona. p. 123.

2. Enzensberger, H. M. (1969): Migajas políticas. Anagrama, Barcelona.

quan l'últim Informe mundial sobre la protecció social recentment publicat per l'Organització Internacional del Treball (oit) assenyala que el 55% de la població mundial (fonamentalment a Àsia i Àfrica) no té cap tipus de protecció social, el més clar paràmetre per parlar de qualitat de vida. Aquesta Europa —tot i totes les seves deficiències— segueix estant en les posicions més altes del rànquing de protecció social. Dificilment, barreres polítiques i administratives arbitràries —entre altres, fronteres de tota classe— detindran les aspiracions de persones cada vegada més conscients de la seva condició de desprotegides, discriminades i excloses que al mateix temps saben de societats veïnes —i avui el planeta sencer ja és un veïnat— on els seus ciutadans ja gaudeixen d'aquesta protecció social en major o menor grau. Tal com ha passat al llarg de la història de la humanitat, persones i grups buscaran la seua reubicació per tots els mitjans si les seues societats d'origen no es transformen en la direcció de les seves aspiracions cap a una vida millor.

Anàlogament, podem parlar dels imparables fluxos del camp a les ciutats, accelerats en aquest últim segle. La seva condició de dens agregat de complexos industrials, manufacturadors i de serveis, creixents des de l'inici de la revolució industrial, ha demandat contingents de treballadors cada vegada més formats i amb destreses cada vegada més sofisticades. Ciutats que han aconseguit la grandària de xicotets i mitjans estats que atenen necessitats i consumeixen recursos en consonància. Però el capitalisme globalitzat constitueix una nova fase clarament diferenciada i caracteritzada principalment: per una mirada a curt termini; per centrar les inversions en l'adquisició d'actius financers i drets de propietat de tota índole en detriment de la producció de béns i serveis; per l'apropiació dels avantatges derivats de la robotització; i per aprofitar la seva posició omnicomprendiva, única i de domini per actuar per sobre o al marge de regulacions polítiques i administratives que en el món actual es donen només de manera fragmentada i conjuntural. Aquest capitalisme s'ha convertit així en una segona naturalesa, o millor encara, en la seua substituta, que fagocitant tot, ha acabat alienant a la persona com no van poder ni tan sols imaginar els millors crítics del capitalisme en els seus començaments. Una natura com a principi de realitat i davant la qual l'ésser humà, la persona, el ciutadà queda inermes, sense recursos ni alternativa.

Mercantilització i privatització han deteriorat encara més i fonamentalment l'entramat de vincles socials de les ciutats, incrementant les desigualtats a partir d'una major vulnerabilitat de sectors cada vegada més amplis, i segregant i expulsant-los a la pobresa i a la desprotecció, i és per això que David Harvey argumenta que estem davant d'una «crisi d'urbanització», reclamant que pensem una altra ciutat. Necessitem reconstruir entre tots els ciutadans un nou contracte social que ens allunye i protegeixi de la llei de la selva, d'eixa nova naturalesa, a partir de la participació inclusiva amb la mirada posada en els ideals de justícia social; amb garanties de seguretat i protecció de tots els ciutadans i on es redistribuïssa raonablement la riquesa acumulada de manera distorsionada per eixe capital depredador. On les institucions —públiques i privades— estiguen al servei del ciutadà i no a l'inrevés. Una ciutat que satisfaga òptimament les necessitats humanes d'habitació, descans, treball i esplai, i sobretot d'estímul per al desenvolupament personal i social de tots els seus ciutadans: «la societat que esdevé podria anomenar-se una societat d'oients i dels que atenen».¹

Castelló, desembre de 2017.

ES

EDITORIAL

Ciudad ciudadana

La política temporal neoliberal elimina el tiempo del otro, que por sí mismo sería un tiempo improductivo. La totalización del tiempo del yo viene acompañada de la totalización de la producción, que hoy abarca todos los ámbitos vitales y conduce a una explotación total del hombre. [...] A diferencia del tiempo del yo, que nos aísla e individualiza, el tiempo del otro crea una comunidad.

Byung-Chul Han¹

En una recopilación de artículos originalmente publicados en la prensa alemana a principios de los años sesenta, H. M. Enzensberger² describe sarcásticamente un ficticio juego de sobremesa para burgueses escépticos y aburridos; ante el primer comentario del tipo «que mal está todo, deberíamos emigrar», propone sacar un mapa del mundo y pedir a los presentes que ordenen los países en función de su valoración como destino de su propia emigración/exilio: sólo viaje de ida. Tras describir las posibles consideraciones que todos ellos (socialdemócratas, comunistas, hippies, ecologistas, etc.) van desgranando para decidir su lista, el resultado es que ni el maoísta elige China, ni el comunista la URSS, ni el hippie Katmandu, etc. (excepto algún ingenuo utopista despistado...) porque ya resulta imposible optar por países sin libertades individuales, separación de poderes, gestión democrática, buenos sistemas educativos, de salud, de pensiones etc. Aún reconociendo las carencias y deficiencias en la ejecución de esos principios en nuestras sociedades concretas, en palabras del autor, todos terminamos siendo «eurocéntricos a pesar nuestro». Motto reiterado, cincuenta años después, por la intensificación de los flujos migratorios y de exilio, particularmente hacia esa Europa aburridamente insuficiente. Y más todavía cuando el último Informe mundial sobre la protección social recientemente publicado por la Organización Internacional del Trabajo (OIT) señala que el 55% de la población mundial (fundamentalmente en Asia y África) no tiene ningún tipo de protección social, el más claro parámetro para hablar de calidad de vida. Esa Europa —a pesar de todas sus deficiencias— sigue estando en las posiciones más altas del ranking de protección social. Difícilmente, barreras políticas y administrativas arbitrarias —entre otras, fronteras de toda clase— detendrán las aspiraciones de personas cada vez más conscientes de su condición de desprotegidas, discriminadas y excluidas que a su vez saben de sociedades vecinas —y hoy el planeta entero ya es un vecindario— donde sus ciudadanos ya disfrutan de esa protección social en mayor o menor grado. Tal como ha ocurrido a lo largo de la historia de la humanidad, personas y grupos buscarán su reubicación por todos los medios si sus sociedades de origen no se transforman en la dirección de sus aspiraciones a una vida mejor.

Análogamente, podemos hablar de los imparables flujos del campo a las ciudades, acelerados en este último siglo. Su condición de denso agregado de complejos industriales, manufactureros y de servicios, crecientes desde el inicio de la revolución industrial, ha demandado contingentes de trabajadores cada vez más formados y con destrezas cada vez más sofisticadas. Ciudades que han alcanzado el tamaño de pequeños y medianos estados que atienden necesidades y consumen recursos en consonancia. Pero el capitalismo globalizado constituye una nueva fase claramente diferenciada y caracterizada principalmente: por una mirada cortoplacista; por centrar las inversiones en la adquisición de activos financieros y derechos de propiedad de toda índole en detrimento de la producción de bienes y servicios; por la apropiación de las ventajas derivadas de la robotización; y por aprovechar su posición omnicompreensiva, única y de dominio para actuar por encima o al margen de regulaciones políticas y administrativas que en el mundo actual se dan sólo de manera fragmentada y coyuntural. Este capitalismo se ha convertido así en una segunda naturaleza, o mejor todavía, en su sustituta, que fagocitándolo todo, ha terminado alienando a la persona como no pudieron ni siquiera imagi-

1. Byung-Chul Han (2017): La expulsión de lo distinto. Herder, Barcelona. p. 123.
2. Enzensberger, H. M. (1969): Migajas políticas. Anagrama, Barcelona.

nar los mejores críticos del capitalismo en sus comienzos. Una naturaleza como principio de realidad y ante la cual el ser humano, la persona, el ciudadano queda inerme, sin recursos ni alternativa.

Mercantilización y privatización han deteriorado aún más y fundamentalmente el entramado de vínculos sociales de las ciudades, incrementando las desigualdades a partir de una mayor vulnerabilidad de sectores cada vez más amplios, y segregando y expulsándolos a la pobreza y a la desprotección, y es por ello que David Harvey argumenta que estamos ante una «crisis de urbanización», reclamando que pensemos otra ciudad. Necesitamos reconstruir entre todos los ciudadanos un nuevo contrato social que nos aleje y proteja de la ley de la selva, de esa nueva naturaleza, a partir de la participación inclusiva con la mirada puesta en los ideales de justicia social; con garantías de seguridad y protección de todos los ciudadanos y donde se redistribuya razonablemente la riqueza acumulada de manera distorsionada por ese capital depredador. Donde las instituciones —públicas y privadas— estén al servicio del ciudadano y no al revés. Una ciudad que satisfaga óptimamente las necesidades humanas de habitación, descanso, trabajo y esparcimiento, y sobre todo de estímulo para el desarrollo personal y social de todos sus ciudadanos: «la sociedad venidera podría llamarse una sociedad de oyentes y de los que atienden».¹

Castelló, diciembre de 2017.

EN

EDITORIAL

Citizen city

Neoliberal politics of time removes time for the other, which on its own would be unproductive time. The totalisation of time for the self is accompanied by the totalisation of production, which now covers all spheres of life and leads to the total exploitation of man. [...]

Unlike time for the self, which isolates and individualises us, time for the other creates a community.

Byung-Chul Han¹

In a collection of articles originally published in the German press at the beginning of the 1970s, H. M. Enzensberger² sarcastically describes a fictitious board game for bored, sceptical members of the bourgeoisie: at the first comment along the lines of “everything is so awful, we should emigrate”, he proposes getting out a map of the world and asking those present to order the countries according to their suitability as a destination for their own emigration/exile — but only on a one-way ticket. After describing all their possible considerations (social democrats, communists, hippies, ecologists, etc.) they whittle down this selection to decide on their list, the result being that neither the Maoist chooses China, nor the communist the USSR, nor the hippie Katmandu, etc. (except for the odd absent-minded *naïf* utopian ...) because it turns out it is impossible to choose countries without individual freedoms, separation of powers, democratic administration, good education, health or pension systems, and the rest. Even when we recognise the shortcomings and deficiencies in way these principles are practiced in our own countries, the author tells us that in the end we are all “Eurocentric in spite of ourselves”. Fifty years later, this adage still holds due to the escalated flows of migration and exile, particularly towards this wearily inadequate Europe. This situation becomes even more patent in light of figures from the recent World social protection report published by the International Labour Organization (ILO), which shows that 55% of the world’s population (chiefly in Asia and Africa) have no type of social protection, the most obvious parameter for gauging quality of life. Despite all its deficiencies, this Europe is still among the top positions in the social protection ranking. Arbitrary political and administrative barriers—including all types of frontiers— have little hope of detaining the aspirations of people who are increasingly aware of their own unprotected, discriminated and excluded status, and who at the same time are familiar with the situation in neighbouring societies—and today the whole planet is a neighbourhood— whose citizens do enjoy this social protection, to one degree or another. As throughout human history, people, in groups or individually, will put all the resources they have into relocating if their own societies are not moving towards fulfilling their aspirations for a better life.

There are also parallels in the unrelenting flows into the cities from the countryside, an accelerating trend in the last century. Dense agglomerates of industrial, manufacturing and service complexes, expanding since the beginning of the industrial revolution, they have required contingents of progressively better trained workers with increasingly more sophisticated skills; cities that have grown to the size of small or medium-sized states, attending to needs and consuming resources accordingly. But this new globalised capitalism is a clearly differentiated phase, mainly characterised by its short-term vision; its prioritising of investment to acquire all types of financial assets and property rights at the expense of producing goods and services; its appropriation of the advantages introduced by automation;

1. Byung-Chul Han (2016): Die Austreibung des Anderen: Gesellschaft, Wahrnehmung und Kommunikation heute, Frankfurt am Main: S. Fischer, 110 Seiten.
2. Enzensberger, H. M. (1985): Politische Brosamen, Frankfurt: Suhrkamp Verlag.

and its taking advantage of its unique, dominating and all-encompassing position to act above or on the edge of political and administrative regulations that in today's world are, at best, fragmented and circumstantial. This capitalism has thus become second nature, or better still, a substitute that, devouring everything in its path, has eventually alienated the individual in a way that the fiercest critics of early capitalism could never have imagined. A nature as the principle of reality and in the face of which, the person, the individual, the citizen is left defenceless, with neither resources nor alternatives.

Commercialisation and privatisation have eroded the network of social connections in cities even further and more deeply, compounding the inequalities by making a growing number of people and groups more vulnerable, segregating them, condemning them to poverty and depriving them of protection. For these reasons David Harvey argues that we are facing a "crisis of planetary urbanization", and calls for us to imagine another kind of city. Together, as citizens we need to reconstruct a new social contract that distances us and protects us from the law of the jungle, from this new nature, based on inclusive participation with a firm vision of the ideals of social justice, with guarantees of security and protection for all citizens, and where the wealth perversely accumulated by this predatory capital is redistributed reasonably; where institutions —public and private— are there to serve the citizen and not vice versa. A city that satisfies to the full people's needs for housing, rest, work and recreation, and above all stimulates the personal and social development of all its citizens: "the society to come will be able to say it is a society of listeners and those who pay attention".¹

Castelló, December 2017.